

016 KIRJASTOSSA VOI LUKEA

SANASTO JA RAKENTEET

Kirjastoon liittyviä sanoja fraaseja

*Mitä kirjastossa voi tehdä? Kirjastossa voi...
Voinko minä lukea kirjaa/käyttää tietokonetta...?
Maksaako se? Ei maksa.*

Tuokion voi pitää myös kirjastossa, jolloin sanastoon voi ottaa lisäsanoja kirjaston tarjonnan mukaan.

Kirjastokortin hankkiminen käsitellään 1.16 Kirjastotuokiossa.

TARVIKKEET

- maalarinteippiä ja tusseja nimilappuja varten
- sanastomonisteet jaettavaksi oppijoille
- opetus kuvat:
1. kirjastossa 2. lukea kirjaa 3. lukea selkokirjaa
4. saada kirjastokortin 5. pelata peliä 6. käyttää tietokonetta 7. ladata puhelinta 8. tavata ystävää
9. oppia suomea 10. lainata kirjoja 11. Maksaako se?
12. Ei maksa.
- useampi selkokirja kirjastosta, jos mahdollista

SELKOKIRJAT on kirjoitettu selkokielellä, jossa käytetään tuttuja sanoja, helppoja rakenteita ja lyhyitä lauseita. Selkokirjat on tarkoitettu kaikille, joille yleiskielisten kirjojen lukeminen on vaikeaa. Selkokirjan tunnistaa selkotunnuksesta. Selkokirjoissa on kyse tasa-arvosta ja kaikkien oikeudesta kirjallisuudesta nauttimiseen. Kaikki selkokirjoja tarvitsevat ihmiset, esimerkiksi kielenoppijat, eivät kuitenkaan ehkä ole kuulleet selkokirjoista. Siksi on tärkeää, että selkokirjoista annetaan tietoa ja niitä suositellaan. (Lähde: selkokeskus.fi/selkokirjallisuus)

TUOKION KULKU

TERVEHDYKSET JA ESITTÄYTYMINEN

Ohjaaja ja apuohjaaja tervehtivät oppijoita: *"Tervetuloa, mukava nähdä!"* Istutaan piiriin ja esittäytytään. Ohjaaja osoittaa itseään ja kertoo nimensä: *"Minä olen..."*. Apuohjaaja tekee samoin ja osoittaa sen jälkeen vuoron piirissä seuraavana olevalle oppijalle. Kaikki esittäytyvät samalla tavalla. Jos ryhmäläiset eivät ole toisilleen tuttuja, tehdään nimilaput maalarinteipistä.

TAVOITTEET

Ohjaaja sanoo: *"Tänään opimme sanomaan 'Kirjastossa voi lukea kirjaa' ja kysymään 'Voinko minä käyttää tietokonetta?'"*.

SANASTON MALLINNUS

Ohjaaja näyttää yksitellen kaikki opetus kuvat ja sanoo kuvan sanan selkeästi ääneen. Toisella kerralla ohjaaja näyttää yhden kuvan kerrallaan apuohjaajalle, joka sanoo kuvan sanan, ja jonka jälkeen käsieleillä pyydetään oppijoita toistamaan. Toistetaan kaikki sanat vielä kerran: ohjaaja näyttää kuvan ja sanoo sanan, apuohjaaja toistaa ja oppijat toistavat.

PUHUVAN SANAKIRJAN MALLINNUS

Ohjaaja esittelee sanakirjan: *"Tässä on... Hän auttaa"*. Apuohjaaja asettuu seisomaan ohjaajan taakse takaviistoon kämmen ojennettuna. Ohjaaja ottaa yhden opetus kuvan ja sanoo siinä olevan sanan. Toisen kuvan kohdalla ohjaaja esittää, ettei hän muistakaan sanaa. Ohjaaja koskettaa apuohjaajan (sanakirjan) kättä ja sanakirja sanoo oikean sanan, jonka ohjaaja toistaa. Näytetään vielä kerran toisella kuvalla.

SANASTON HARJOITTELU

Ohjaaja laittaa kaikki äsken harjoitellut opetus kuvat pinon samoin päin. Hän näyttää päällimmäistä kuvaa oppijoille ja sanoo kuvassa olevan sanan, oppijat toistavat. Ohjaaja laittaa kuvan pinon alimmaiseksi ja ojentaa pinon apuohjaajalle. Apuohjaaja näyttää päällimmäistä kuvaa oppijoille ja sanoo kuvassa olevan sanan ja oppijat toistavat. Apuohjaaja siirtää kuvan alimmaiseksi. Apuohjaaja ojentaa pinon piirissä seuraavana olevalle oppijalle ja asettuu itse sanakirjaksi oppijoiden piiriin taakse takaviistoon aina vuorossa olevaan oppijaan nähden kämmen ojennettuna. Käydään kaikki kuvat läpi muutamaan kertaan, kuvien järjestystä voi välillä sekoittaa.

DIALOGIN MALLINNUKSEEN: KIRJASTOSSA VOI LUKEA

Tässä harjoituksessa tarvitaan kaikkia opetuskuvia. Maksako se?- ja kirjastokuvat ovat ohjaajalla ja muut kuvat ovat apuohjaajalla.

Ohjaaja näyttää kirjastossa-kuvaa kysyy apuohjaajalta: *“Mitä kirjastossa voi tehdä?”*, oppijat toistavat kysymyksen. Apuohjaaja aloittaa sanomaan: *“Kirjastossa voi...”*, ja pyytää oppijoita toistamaan, ja näyttää esim. lukea kirjaa -kuvaa jatkaen: *“...lukea kirjaa”*. Oppijat toistavat. Apuohjaaja sanoo saman uudelleen kokonaisuena virkkeenä: *“Kirjastossa voi lukea kirjaa”*. Apuohjaaja toistaa virkkeen, jonka jälkeen oppijat toistavat. Kysytään ja vastataan toistaen vielä kerran. Sitten ohjaaja näyttää Maksako se?-kuvaa ja kysyy kysymyksen apuohjaajalta: *“Maksako se?”* elehtien kysyvästi. Oppijat toistavat. Apuohjaaja näyttää Ei maksa -kuvaa ja vastaa päätään pudistaen: *“Ei maksa”*. Oppijat toistavat. Kysytään ja vastataan uudelleen. Ohjaaja ja apuohjaaja mallintavat koko dialogin vielä kerran kuvien avulla.

DIALOGIN HARJOITTELU: KIRJASTOSSA VOI KÄYTTÄÄ TIETOKONETTA

Apuohjaaja siirtää käytetyn kuvan (lukea kirjaa) pinon alimmaiseksi. Ohjaaja näyttää kirjastossa-kuvaa ja kysyy: *“Mitä kirjastossa voi tehdä?”*, oppijat toistavat kysymyksen. Apuohjaaja näyttää seuraavan kuvan ja sanoo kuvan mukaisesti: *“Kirjastossa voi...”*. Oppijat toistavat. Ohjaaja näyttää Maksako se? -kuvaa ja kysyy: *“Maksako se?”*, apuohjaaja vastaa: *“Ei maksa”*. Apuohjaaja laittaa sanomansa kuvan pinon alimmaiseksi ja ojentaa pinon piirissä seuraavana olevalle oppijalle. Apuohjaaja siirtyy puhuvaksi sanakirjaksi oppijoiden piiriin taakse. Ohjaaja kysyy nyt kirjastossa-kuvaa näyttäen vuorossa olevalta oppijalta: *“Mitä kirjastossa voi tehdä?”*. Oppija sanoo oman kuvansa mukaisesti: *“Kirjastossa voi...”*. Sitten ohjaaja kysyy oppijalta Maksako se? -kuvaa näyttäen *“Maksako se?”*, johon oppija vastaa: *“Ei maksa”*. Vastausvuorossa ollut oppija antaa pinon seuraavalle oppijalle ja kysyy häneltä: *“Mitä kirjastossa voi tehdä?”*, johon seuraava oppija vastaa kuvansa mukaisesti, jonka jälkeen käydään vielä Maksako se? -kysymys ja vastaus. Ohjaaja voi näyttää kysymysvuorossa olevalle oppijalle tueksi kirjastossa- ja Maksako se? -kuvia. Käydään kierros useamman kerran.

DIALOGIN MALLINNUKSEEN JA HARJOITTELU: VOINKO MINÄ KÄYTTÄÄ TIETOKONETTA?

Tässä harjoituksessa kysytään kuvien 2-10 mukaisesti *“Voinko minä...?”*. Ohjaaja ja apuohjaaja esittävät ensin dialogin. Ohjaaja asettuu istumaan pöydän taakse ja apuohjaaja seisoo pöydän edessä niin, että oppijat näkevät molemmat. Jos pöytä ei ole käytettävissä, voidaan dialogi mallintaa istuen omilla paikoilla. Apuohjaaja näyttää yhtä kuvaa ja kysyy ohjaajalta sen mukaisesti elehtien kysyvästi esimerkiksi *“Voinko minä käyttää tietokonetta?”*. Apuohjaaja kysyy uudelleen ja oppijat toistavat. Ohjaaja vastaa *“Kyllä”* ja elehtii myöntävästi. Apuohjaaja kysyy vielä *“Maksako se?”*, johon ohjaaja vastaa *“ei maksa”* elehtien kieltävästi. Näytetään ja toistetaan sama vielä toisella kuvalla. Tämän jälkeen oppijat asettuvat jonoon ohjaajan pöydän eteen, jokaiselle annetaan oma kuva kysymystä varten ja he käyvät vuorotellen dialogin ohjaajan kanssa. Apuohjaaja toimii puhuvana sanakirjana.

SELKOKIRJOIHIN TUTUSTUMINEN: VOINKO MINÄ LUKEA SELKOKIRJAA?

Ohjaaja ottaa esille selkokirjoja. Hän näyttää kirjojen selkotunnusta ja sanoo *“selkokirja”*. Apuohjaaja kysyy ohjaajalta *“Voinko minä lukea selkokirjaa?”*, johon ohjaaja vastaa *“Kyllä”* ja ojentaa apuohjaajalle selkokirjan selattavaksi. Mallinnetaan dialogi vielä kerran, jonka jälkeen jokainen oppija vuorollaan saa kysyä ja mahdollisuuden tutustua selkokirjaan. Jos aikaa on, voidaan selkokirjoja tutkia pidempäänkin.

LISÄTEHTÄVÄ

Jos ryhmä aikaa jää ja ryhmä on innokas, voi verbejä harjoitella pantomiimina. Kuvat 2-10 asetetaan lattialle näkyviin. Ohjaaja nousee ylös, kysyy *“Mitä kirjastossa voi tehdä?”* ja alkaa esittämään pantomiimina yhtä kuvaa. Oppijat arvaavat. Vuoro siirtyy seuraavalle oppijalle. Jokaista esittäjää kiitetään ja keuhutaan.

TUOKION LOPETUS

Jaa oppijoille sanastomonisteet. Toistakaa monisteen sanat ja fraasit vielä kerran. Taputtakaa yhdessä, kiitä ja kehu oppijoita: *“Hieno, hyvin tehty! Nähdään ensi kerralla! Hei hei!”*.